

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANI

**HALI DOKUMA
KURS PROGRAMI**

Hayat Boyu Öğrenme
Lifelong Learning

Ankara, 2018

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2
PROGRAMIN KREDİSİ	3
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ	3
HALI DOKUMA KURSU MODÜLLERİ VE ZAMAN TABLOSU	4
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	7
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	7
BELGELENDİRME	8

Hayat Boyu Öğrenme
Lifelong Learning

PROGRAMIN ADI

Halı Dokuma

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
2. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
3. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarih ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 17.07.2017 tarihli ve 104 sayılı "Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 53 Alanına Ait Haftalık Ders Çizelgeleri ile Çerçeve Öğretim Programları" konulu kararı,
5. 24.05.2018 tarihli ve 30430 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. Okuryazar olmak,
2. 13 yaşını tamamlamış olmak,
3. Kurs programının öngördüğü temel becerileri gerçekleştirebilecek yeterliliğe (fiziksel, psiko-motor) sahip olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğiticiler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler;

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre El Sanatları Teknolojisi alanı El Sanatları ve Tekstil Teknolojisi alanı Tekstil,
  - a. Öğretmeni olarak atanalar;
  - b. Emekli El Sanatları ve Tekstil öğretmenleri,
  - c. El Sanatları ve Tekstil öğretmeni olarak atanabilecek nitelikte olanlar,
2. El Sanatları Teknolojisi alanı El Sanatları ve Tekstil Teknolojisi alanı Tekstil dalında/dalina kaynak teşkil eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlileri,
3. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge ile ve El Sanatları Teknolojisi alanı El

Sanatları ve Tekstil Teknolojisi alanı Tekstil dalında/dalına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları/fakülte mezunları,

4. Dokumacılık, El Sanatları ve Tekstil ile ilgili ön lisans programlarından mezunu olup alanında en az 1 yıllık meslek deneyimi olduğunu belgelendirenler,
5. Mesleki ve Teknik eğitim veren ortaöğretim kurumlarının El Dokuma, Dokuma desinatörlüğü ve Dokuma Operatörlüğü dalı mezunu veya bu alanda asgari dördüncü seviyede eğitim almış olanlardan en az 3 yıllık mesleki deneyime sahip olduğunu belgelendirenler.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Halı Dokuma kurs programını bitiren bireyin,

1. Anadolu'daki Geleneksel Türk dokuma sanatları ile halı ve kilim dokuma sanatlarını araştırarak dosya hazırlaması,
2. Renkli yüzey düzenlemeleri yapması,
3. Bitkisel liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapması,
4. Hayvansal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapması,
5. Kimyasal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapması,
6. İplikler için bitkisel boya hazırlayıp ipleri boyaması,
7. İpek ipliklere mordanlama ve boyama işlemi yapması,
8. Halı dokumaların kalitesini iplik çeşidine göre hesaplayıp halı dokuma yapması,
9. Motiflerin desen özelliklerini ayırt etme ve desende kompozisyon hazırlama işlemlerini yapması,
10. Kirkitli dokuma tezgâhlarında kullanılan araçları hazırlayarak tezgâhların bakım ve onarımını yapması,
11. Çözgü hazırlamada kullanılan araç gereçler ile kilim dokuma tezgâhlarında çözgü çözmesi,
12. Gücü hazırlama, çiti örme ve kenar dokuma işlemlerini yapıp atkı ipi hazırlaması,
13. Halı dokumaya hazırlık yaparak halı dokuması,
14. Kirkitli dokumaların bakım ve onarımını yapması, amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Halı Dokuma kurs programını bitiren bireylerin; geleneksel dokuma sanatları araştırarak bilgi edinme ve dosya hazırlama, renkli yüzey düzenlemeleri yapma, hayvansal ve bitkisel lifleri tanıma, bitkisel boya hazırlayıp ipleri boyama, halı desen özelliklerini tanıma ve desen hazırlama, halı dokuma tezgâhlarını tanıma ve

kullanma, çözgü hazırlama ve halı dokuma, kirkitli dokumalarda bakım ve onarım ile ilgili bilgi ve beceri sahibi olması amaçlanmaktadır.

2. Programın uygulanmasında ağırlıklı olarak mesleki yeterlilik kazandırmaya yöntem ve teknikler uygulanmalıdır. Anlatım, soru-cevap grup çalışması, beyin fırtınası, tartışma, araştırma, problem çözme, gösterip yaptırma, uygulama yapma gibi öğretim yaklaşımlarından programa uygun olanlarından grupla/bireysel öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmalıdır.
3. Kurs Programı, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman, alan öğretmenleri ve alan uzmanları ile iş birliği içinde hazırlanmıştır.
4. Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında veya diğer kurumlarca açılan ve eğitim-öğretime uygun ortamlarda uygulanır.
5. Programın uygulanmasında gerektiğinde iş piyasasının eğitim olanaklarından faydalanılabilir.
6. Halı Dokuma kurs programının amaçları, içeriği ve kazanımları yoluyla kursa katılan bireylere aşağıdaki tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve geliştirilmesi hedeflenmiştir.

1. DEĞERLER
Kurallara Uyuma
Saygı
Hoşgörü
Duyarlık
Doğruluk ve dürüstlük
Çalışkanlık

PROGRAMIN KREDİSİ

Talim ve Terbiye Kurulunun 29.11.2013 Tarihli ve 135 sayılı kararı ile kabul edilen "Meslek ve Teknik Eğitimde Kredilendirme Esasları" doğrultusunda, kurs programını başarı ile tamamlayanlara 123(on üç) kredi verilir.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programı, günde en fazla 8 ders saati uygulanacak şekilde planlanmalıdır. Kurs süresi toplam 320 ders saatidir. Eğitim personeli, programın teorik ve uygulama sürelerini belirler.

HALI DOKUMA KURSU MODÜLLERİ VE ZAMAN TABLOSU

MODÜL ADI	KAZANIM	ÖĞRENME KAZANIMLARI	SÜRE
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	İş sağlığı ve güvenliği kurallarını uygular.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliğinin önemini kavrar. • İş kazası ve meslek hastalıklarına yönelik gerekli tedbirleri alır. • Tehlikeli ve risk ilişkilerini kavrar. • Acil durumlarda gerekli tedbirleri alır. 	8
GELENEKSEL TÜRK DOKUMA SANATLARI	Anadolu'daki Geleneksel Türk dokuma sanatları ile halı ve kilim dokuma sanatlarını araştırarak dosya hazırlar.	<ul style="list-style-type: none"> • Tarihi dokumalar ve dokuma çeşitleri hakkında yazılı ve görsel doküman toplayarak dosya hazırlar. • Anadolu öncesi, Osmanlı dönemi ve Anadolu'daki çeşitli yörelere ait halı ve kilim dokumacılığı hakkında yazılı ve görsel doküman toplayarak dosya hazırlar. 	12
RENK	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak renkli yüzey düzenlemeleri yapar.	<ul style="list-style-type: none"> • Doğru renk tonlarını doğru yerlerde kullanarak renk çemberi yapar. • Renk kontrastlıkları ile ilgili yüzey düzenlemeleri yapmak • Kolaj tekniği ile yüzey düzenler. 	35
BİTKİSEL LİFLER	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bitkisel liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapar.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak pamuk ve keten liflerinin fiziksel ve kimyasal özelliklerini ayırt eder. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bitkisel lifleri ayırt edici testleri yapıp sonuç çizelgesini hazırlar. 	18
HAYVANSAL LİFLER	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak hayvansal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapar.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak suni (rejenere) lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak sentetik lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir. 	15
KİMYASAL LİFLER	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kimyasal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapar.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak suni (rejenere) lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak sentetik lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir. 	12

<p>İPLİK BOYAMA</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak iplikler için bitkisel boya hazırlayıp ipleri boyar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipin cinsine göre ağartıcı maddeleri hazırlayıp ipleri çile haline getirir. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak boya oranına uygun suyu kaynatma ve süzme işlemlerini yaparak boya hazırlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipin özelliğine göre mordanlama maddesi seçip mordanlama yapar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak iplere ve yapılacak ürüne uygun boya hazırlayıp ipleri boyar. 	<p>36</p>
<p>İPEK İPLİKLERİ BOYAMA</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipek ipliklere mordanlama ve boyama işlemi yapar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak koza kaynatıp ipek liflerini ağartır. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipek ipin özelliğine göre mordan maddesi seçip mordanlama yapar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipek iplere ve yapılacak ürüne uygun boya hazırlayıp ipleri boyar. 	<p>27</p>
<p>HALIDA KALİTE HESAPLAMA</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak halı dokumaların kalitesini iplik çeşidine göre hesaplayıp halı dokuma yapar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Halıda kullanılan iplik çeşitlerini ayırt ederek iplik çeşidine göre boyanın etkisini sıralar. • Halı tipine göre tezgâh seçerek halı kalitesine uygun iplik hazırlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak desene göre iplik boyayıp halı dokuma işlemini yapar. 	<p>30</p>
<p>MOTİF ÇİZİM TEMEL TEKNİKLERİ</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak motiflerin desen özelliklerini ayırt etme ve desende kompozisyon hazırlama işlemlerini yapar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Motiflerin desene dönüşürken geçireceği aşamaları milimetrik kâğıda çizerek renklendirir. • Kompozisyon ilkelerini kullanıp özgün kompozisyonlar tasarlar. 	<p>15</p>

KIRKİTLİ DOKUMA TEZGÂHLARI	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kirkitli dokuma tezgâhlarında kullanılan araçları hazırlama ve tezgâhların bakım onarım işlemlerini yapar.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak tezgâhları ve dokuma esnasında kullanılan yardımcı araçları hazırlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak mengeneyi ve makara dişlilerini yağlayıp tezgâhların bakım ve onarımını yapar. 	14
KIRKİTLİ DOKUMALARDA ÇÖZGÜ	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çözgü hazırlamada kullanılan araç gereçler ile kirkitli dokuma tezgâhlarında çözgü çözer.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çözgü aletlerini, çözgü demirini ve çözgü dolabını hazırlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kirkitli dokumalarda kullanılan tezgâhlarda çözgü hazırlar. 	14
KIRKİTLİ DOKUMAYA HAZIRLIK	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gücü hazırlama, çiti örme ve kenar dokuma işlemlerini yapıp atkı ipi hazırlar.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çerçevesi ve sarmal tezgâhta gücü hazırlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çiti ve zincir halka ile çiti örgüsü örüp bez ayağı dokuma yapar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kenar örgüsü yapma ve dokumayı bitirme tekniklerini uygular. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atkı ipi hazırlama teknikleri ile atkı ipi hazırlar. 	28
HALI DOKUMA	Halı dokumaya hazırlık yaparak halı dokur.	<ul style="list-style-type: none"> • Halıda kullanılan motif özelliklerine göre desen hazırlamak Halı dokumada kullanılan tezgâhlarda çözgü ve atkı ipi hazırlar. • Halı dokuyup dokuma işlemi sonrası saçak bağlayarak halının ince temizliğini yapar. 	28
KIRKİTLİ DOKUMALARDA BAKIM ONARIM	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kirkitli dokumalarda bakım ve onarım yapar.	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kirkitli dokumalara uygun araç gereçle yıkama işlemi yapar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çözgü ipini tezgâha takma ve gücüye bağlama sonrası çözgü boylarını ayarlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kirkitli dokumaların onarımında kullanılan malzemeleri hazırlayıp onarım, ekleme ve saçak tamiri yapar. 	28
TOPLAM KURS SÜRESİ (Ders Saati):			320

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

1. Her modül sonrasında değerlendirme yapılmalıdır.
2. Başarım ölçütleri bilgi, beceri ve yeterlikler bazında açıklanmalıdır.
3. Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri kursun amaçları ve kazanımları ile uyumlu olmalıdır.
4. Değerlendirme, Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği esaslarına göre;
  - Kursiyerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri,
  - Kursiyerin performansına dayalı olarak gerçekleştirilecek sınavlar,
  - Kursiyere kurs sonunda uygulanan yazılı sınavlar,
100 puan üzerinden yapılır.
5. Değerlendirme; ders öğretmeni tarafından yazılı, sözlü, uygulamalı sınavlar ve/veya varsa ödev-projelere göre yapılmalıdır. Puanlama yapılırken teorik ve uygulamalı kısmın değerlendirmedeki ağırlığı kurs programının özelliğine göre eğitici tarafından belirlenmelidir. Birden fazla sınav şekli ile sınavı yapılan dersin puanı veya notu, bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bu puan veya not, kursun başarı puanı ya da notu olarak değerlendirilir.
6. Programların özelliğine göre sınavlar ve başarı değerlendirmesi bilişim teknolojisi kullanılarak da yapılabilir.
7. Kursiyerlerin sağlık durumları veya bedensel engelleri nedeniyle bazı derslerdeki sınavlar, durumlarına uygun sınav yöntemiyle yapılır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.
4. Yararlanılacak araç ve gereçler:
  - Dokuma Katologları
  - Çizim için kareli kâğıt, çeşitli renklerde kalem
  - Çözümlü ipleri
  - Atkı ipleri
  - Dokuma tezgâhı
  - Çözümlü çekme aparatı

- Kirkit,
- Makas
- Aydınlık ve temiz atölye,
- Dokuma tezgâhı,
- Dokuma yapmak için araç gereç,
- Çeşitli renkte iplikler,
- Kareli kâğıt,
- Kurşun kalem,
- Deseni renklendirmek için kuru boyalar

BELGELENDİRME

Kurs programını başarı ile tamamlayanlara, kurs bitirme belgesi, not döküm çizelgesi ve talep edenlere Europass Sertifika Eki verilir.

Kursu tamamlamadan ayrılanlar ile bütün modülleri başaramayanlara başardıkları modülleri gösteren not döküm çizelgesi verilir.

Hayat Boyu Öğrenme
Lifelong Learning